

19.12.2025.

Истраживачки пројекат VALERECO: Година имплементације огледа у сврху промоције узгоја махунарки

Како се европска пољопривреда суочава са растућим трошковима улагања и све већим утицајем климатских промена, пројекат **VALERECO**, који финансира програм Хоризонт Европа, достигао је важну прекретницу успешним покретањем својих **живих лабораторија** широм Европе. Након продуктивне прве године извођења експеримената у пољским условима, пројекат позива **пољопривреднике и пољопривредне саветодавце** да се информишу о томе како усеви махунарки могу допринети побољшању **здравља земљишта, биодиверзитета и укупних перформанси пољопривредних газдинстава**.

Прва година заснована на пракси

Током прве године имплементације, VALERECO је основао **девет живих лабораторија у Италији, Грчкој, Холандији, Шпанији, Португалу и Србији**, постављајући темеље за дугорочна истраживања усмерена ка пољопривредним произвођачима. Планом је предвиђено да пољопривредници, пољопривредни саветодавци и истраживачи заједно дефинишу приоритете и тестирају решења у реалним условима на пољопривредним газдинствима. Прва сезона раста дала је опипљиве резултате, укључујући:

- **Разноврсни усеви:** Теренски експерименти су спроведени на више врста махунарки, укључујући **леблебију, пасуљ, сочиво, сулу, детелину, грахорицу, лупину, луцерку и соју**
- **Практичне процене:** Живе лабораторије су се фокусирале на процену ових усева у **локалним земљишним и климатским условима**, тестирање праксе **сузбијања корова** и процену потенцијалног смањења **пољопривредних улагања**, као што су улагања у ђубрива.
- **Укључивање заинтересованих страна:** Свака жива лабораторија је одржала свој **први годишњи састанак одбора**, формално интегришући пољопривреднике и саветодавце у процес доношења одлука у вези са експерименталним дизајном.

Зашто је важно за европске пољопривреднике

Пројекат VALERECO има за циљ да се квантификују **екосистемске услуге (ЕС)** које пружају махунарке и да се добијени научни подаци пренесу у пољопривредну праксу. За пољопривредну заједницу, почетни резултати и текућа испитивања нуде кључне увиде у:

- **Смањење трошкова:** Утврђивање начина на који махунарке могу смањити зависност од синтетичких азотних ђубрива и хербицида .
- **Побољшање отпорности:** Тестирање сорти отпорних на сушу и стратегије управљања

које помажу фармама да се прилагоде климатским променама

- **Економска шанса:** Истраживање тржишне вредности махунарки и диверзификација извора прихода.

Поглед у будућност: Дигитални алати и пренос знања

Са потпуно оперативним живим лабораторијама, VALERECO прелази у следећу фазу свог рада, фокусирајући се на пренос знања и подршку у доношењу одлука. Предстојећи кораци укључују **Дигитални информациони центар о махунаркама (DLIH)** и **Систем за подршку у доношењу одлука (DSS)**, дизајнирани да пруже регионално специфичне, на подацима засноване смернице за пољопривреднике и саветнике.

Како пројекат улази у другу годину имплементације, демонстрације на пољопривредним газдинствима, технички састанци и активности дисеминације ће се интензивирати, нудећи повећане могућности за директно упознавање са резултатима у теренским условима.

О пројекту VALERECO

VALERECO (Валоризација услуга екосистемима повезаних са махунаркама) је четворогодишњи пројекат који финансира Европска унија. Циљ пројекта је да подстакне укључивање махунарки у диверзификоване системе пољопривредне производње. Конзорцијум се састоји од 15 партнера из 11 земаља, који координирају напоре за побољшање еколошке и економске вредности услуга екосистемима које нуде махунарке. Пројекат траје четири године, финансира га Европска унија, а руководилац је професор Илиас Травлос са Пољопривредног универзитета у Атини.

У кратким цртама – Кључни подаци и бројке	
Инструмент	Horizon Europe
Буџет	4,899,856.25 €
Трајање	4 године, 2024-2028
Конзорцијум	15 партнера из 11 држава

Пратите нас на друштвеним мрежама

Руководилац пројекта	Ass. Prof. Ilias Travlos, Agricultural University of Athens Iera Odos 75, 11875, Greece travlos@aua.gr
Контакт особа	George Tsiolas reframe.food L.Sofou 20, 57001 Thermi, Thessaloniki, Greece gtsiolas@reframe.food

**Funded by
the European Union**

Одрицање од одговорности

Финансирано средствима Европске уније. Изражени ставови представљају искључиво ставове аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније. Ни под којим условима се Европска унија ни давалац наменских бесповратних средстава не могу сматрати одговорним за њих.